

Eskilstuna kommun
info@eskilstuna.se

2024-02-29

1 (19)

Dnr SI 2023:8826

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Skiftingehus i Eskilstuna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning vid Skiftingehus avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Skiftingehus i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen på högstadiet behöver anpassas så att den både till innehåll och arbetssätt utmanar och stimulerar alla elever samt motiverar eleverna att lära.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna på högstadiet utforma strategier som främjar en god studiemiljö samt vidta ändamålsenliga åtgärder för att förbättra studieron för eleverna.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa analysen av avvikelser i lärarnas bedömningar och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2 september 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2023:8826) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Skiftingehus leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder

Rektorn följer systematiskt upp skolenhetens kunskapsresultat. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter samt av inskickad dokumentation framgår att rektorn följer upp kunskapsresultat på individ- och klassnivå i alla ämnen och årskurser. Uppföljningen omfattar även de obligatoriska bedömningsstöden för årskurs 1 och resultat på nationella prov. Även eventuella resultatskillnader mellan flickor och pojkar följs upp samt hur stor andel elever som når gymnasiebehörighet. Resultaten följs upp i arbetslagen och på klasskonferenser vid flera tillfällen varje läsår. Lärarna genomför även terminsanalyser och rektorn har löpande avstämning med speciallärarna. Varje år i juni sker även en övergripande uppföljning på enhetsnivå som bearbetas av lärarna i augusti. Skolenhetens resultatuppföljning visar att eleverna har låga resultat i ämnet matematik och att det finns behov av att utveckla elevernas läsförståelse. Dessutom visar uppföljningen att pojkar överlag har sämre kunskapsresultat än flickor.

Rektorn följer upp undervisningens genomförande, lärarnas förutsättningar samt att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn genomför lektionsbesök och kontinuerliga samtal med lärarna samt deltar på arbetslagsmöten. Lektionsbesöken sker främst utifrån behov och i olika hög utsträckning på de olika stadierna. Under lektionsbesöken följer rektorn bland annat upp lektionsstruktur och studiero. Vidare framgår att rektorn tar del av de terminsanalyser som lärarna genomför fyra gånger per läsår. Terminsanalyserna följs upp i skolutvecklingsgruppen och visar bland annat att flera elever saknar motivation till skolarbetet, vilket påverkar studieron negativt. Via terminsanalyserna följer rektorn även upp lärarnas förutsättningar samt hur lärarna integrerar värdegrundsuppdraget i undervisningen. Lärarnas förutsättningar följs även upp i medarbetarsamtal.

Utifrån uppföljning och analys av skolenhetens samlade resultat fattar rektorn beslut om utvecklingsinsatser och fördelning av resurser. Av intervju med rektorn samt av

inskickad dokumentation framgår att resultatanalysen visar att det finns en koppling mellan språkliga svårigheter och låg måluppfyllelse, men också att lärarnas olika ledarstilar och elevsyn påverkar måluppfyllelsen. I ämnet matematik, där kunskapsresultaten är låga, pågår en genomlysning av matematikundervisningen. Den sker med hjälp av en lektor från förvaltningen som genomför lektionsobservationer och för samtal med matematiklärarna om deras undervisning. Genomlysningen sker i alla årskurser på skolenheten i syfte att identifiera framgångsfaktorer samt utvecklingsbehov. Vidare pågår insatser för att förbättra elevernas läsförståelse och minska resultatskillnaderna mellan könen. Skolenhetens analys visar att eleverna, i synnerhet pojkarna, i alltför stor utsträckning har lämnats ensamma i sin läsning. Lärarna arbetar därför nu mer aktivt med att läsa tillsammans med eleverna. Läsning på lektionstid genomförs med aktiv lärarhandledning, exempelvis genom högläsning och dialog samt att läraren förklarar svåra ord och begrepp. Vidare framgår att rektorn fördelar resurser utifrån behov på individ- och gruppnivå eller utifrån behov i ett visst ämne. För att exempelvis möta behoven i ämnen som matematik, svenska och svenska som andraspråk undervisar specialläraren ibland elever i mindre grupper. Föregående termin var det också flera elever som riskerade att inte bli behöriga att söka ett yrkesförberedande gymnasieprogram på grund av underkänt betyg i ämnet matematik. Då genomfördes en genomlysning på individnivå tillsammans med undervisande lärare i matematik. Därefter delades eleverna in i olika grupper utifrån behov och fick extra undervisningstid i ämnet. Insatsen utvärderades varpå undervisningstiden utökades ytterligare.

Jämställdhetsarbete

På skolenheten pågår ett jämställdhetsarbete som rektorn leder och styr. Av intervju med rektorn framgår att de på skolenheten för diskussioner om hur jämställdhetsperspektivet kan integreras i undervisningen. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärarna samt av inskickad dokumentation att det finns en machokultur bland pojkarna på skolenheten, främst på högstadiet. Det finns högljudda pojkar som tar och får mycket talutrymme i klassrummen, som använder ett ovårdat språk och som tenderar att inte bemöta andra med respekt. På skolenheten bedrivs ett medvetet arbete för att förbättra situationen. Just nu används skolutvecklingstiden till att läsa litteratur om och diskutera hur lärarna kan utveckla undervisningen för att fler pojkar ska lyckas i skolan. Detta arbete följs upp i lärarnas terminsanalyser samt i skolutvecklingsgruppen. Vidare framgår av intervju med rektorn samt av inskickad dokumentation att rektorn följer upp resultat utifrån kön, både vad gäller kunskaper och trygghet. Uppföljningen visar att flickor överlag har bättre kunskapsresultat än pojkar och att tryggheten bland eleverna upplevs lika, oavsett kön. Den uppföljning som görs av tryggheten sker dock främst via skolenhetens egna enkäter.

Skolinspektionens enkät från vårterminen 2023 visar å andra sidan förhållandevis stora skillnader mellan hur flickor och pojkar i årskurs 8 upplever tryggheten på skolenheten. Flickorna skattar exempelvis områdena trygghet och bemötande betydligt lägre än vad pojkarna gör. Skolinspektionen ser positivt på det jämställdhetsarbete som pågår på skolenheten, men vill betona vikten av att rektorn även identifierar och analyserar vad skillnaderna i upplevd trygghet mellan flickor och pojkar beror på, och utifrån den analysen vidtar förbättringsåtgärder.

Ledning och organisation

Rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter samt av inskickad dokumentation framgår att det finns en tydlig mötesstruktur på skolenheten där lärarna och elevhälsan samverkar i olika forum, exempelvis arbetslagstid och skolutvecklingstid. Skolenhetens skolutvecklingsgrupp, bestående av rektorn och förstelärarna, träffas också varje vecka för att bland annat planera och utvärdera innehåll och struktur för det kollegiala lärandet. Utöver samverkan på skolenheten träffas lärarna i kommunövergripande ämnesgrupper en gång per termin.

Rektorn försäkrar sig om att det sker ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt av inskickad dokumentation framgår att lärarna träffas varje vecka på skolutvecklingstiden för att arbeta med skolenhetens prioriterade utvecklingsområden. Arbetet sker i tvärgrupper och leds av skolenhetens förstelärare. Som tidigare nämnts pågår just nu diskussioner om hur lärarna kan utveckla undervisningen för att fler pojkar ska lyckas i skolan. Skolutvecklingstiden används också till diskussioner om differentierad undervisning och ledarskap i klassrummet, som är ytterligare två av skolenhetens prioriterade utvecklingsområden. Vidare framgår att rektorn följer upp det kollegiala arbetet via skolutvecklingsgruppen samt via lärarnas terminsanalyser. Uppföljningen visar att lärarna har kommit olika långt i sin utveckling, men att många prövar olika strategier i sin undervisning, samtalar med varandra på ett öppet och prestigelöst sätt och att det finns ett ökat fokus på utveckling.

Skolenhetens arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Av intervju med rektorn samt av inskickad dokumentation framgår att det finns ett årshjul som synliggör olika aktiviteter i skolenhetens systematiska kvalitetsarbete. Vidare finns en elevhälsoplan gällande skolenhetens främjande och förebyggande arbete. Där finns bland annat beskrivningar av elevhälsans olika funktioner samt rutiner kring exempelvis elevers frånvaro. Av intervjuer med lärarna framgår också att det finns kända rutiner och gemensamma förhållningssätt kring arbetet med ordningsregler, terminsanalyser och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Målfokus, struktur, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är som helhet strukturerad genom tydliga mål, planeringar och sammanhängande lektionsinnehåll. Av intervjuer med lärare, elever och representanter från elevhälsan samt av genomförda lektionsobservationer framgår att många lärare synliggör lärandemål och lektionsstruktur på tavlan. Det sker dock i olika hög utsträckning bland olika lärare och på olika stadier. Vidare använder lärarna, framförallt på låg- och mellanstadiet, timer och bildstöd för att skapa extra tydlighet för eleverna. Lektionerna kännetecknas också av olika aktiviteter som är kopplade till varandra i ett logiskt och sammanhängande flöde. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever samt av genomförda lektionsobservationer att lärarna använder olika metoder för att avsluta lektionerna. Även här skiljer det sig åt mellan lärarna på de olika stadierna. En del lärare gör en sammanfattning och återkopplar till lärandemålet medan andra ber eleverna plocka undan, ställa upp stolarna och gå på rast.

Undervisningen präglas av variation och lärarna försäkrar sig om att eleverna förstår vad de ska göra samt att de kommer igång med arbetet. Av intervjuer med lärare och elever samt av genomförda lektionsobservationer framgår att lärarna växlar mellan genomgång, diskussion och arbete i läroböcker. Eleverna arbetar ofta i grupper för att kunna samarbeta och diskutera med varandra, men de får även arbeta enskilt eller i par. Vidare framgår att lärarna cirkulerar i klassrummet, lyssnar och ställer frågor till eleverna, förstärker och sammanfattar sådant som eleverna samtalar om. Under genomgångar förklarar lärarna begrepp, frågar om eleverna har förstått och

säkerställer att alla hänger med. Elever som har svårt att komma igång med en uppgift får stöd utifrån behov, till exempel genom att lärarna visar, ritar en bild eller förklarar på olika sätt. Av såväl intervjuer med lärare som av genomförda lektionsobservationer framgår dock att det i vissa elevgrupper är svårt för lärarna att hinna hjälpa alla elever som behöver stöd. I några klasser där det dessutom är problem med studiero måste lärarna ägna mycket tid åt de elever som stör undervisningen.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Undervisningen är utformad på ett sådant sätt att eleverna får möjlighet att reflektera och ta ansvar för sitt eget lärande. Av intervjuer med lärare och elever framgår att många lärare använder checklistor för att eleverna ska kunna följa sin egen arbetsprocess. Några lärare arbetar utifrån mål och låter eleverna testa sig själva efter avslutat arbetsområde. På så sätt får eleverna möjlighet att fundera på vad de har lärt sig och vad de behöver träna mer på. Dessa frågor aktualiseras även i samband med utvecklingssamtal. Vidare framgår att lärarna på högstadiet har som mål att arbeta mer med studieteknik i undervisningen för att ge eleverna olika strategier för sitt lärande. Av såväl intervjuer med elever som av genomförda lektionsobservationer framgår också att eleverna i flera olika ämnen får möjlighet att uttrycka sina egna tankar och åsikter. Ibland sker det i samband med att de diskuterar ett aktuellt ämne eller i samband med en text de har läst.

Lärarna använder olika metoder för att involvera eleverna i planering och utvärdering av undervisningen. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna försöker utgå ifrån elevernas intressen eller förkunskaper. Lärarna frågar eleverna vad de önskar lära sig mer om samt hur de vill arbeta och redovisa sina kunskaper. Vidare framgår att eleverna får komma med synpunkter som lärarna utgår ifrån i sin fortsatta planering av undervisningen. Några lärare ställer korta frågor till eleverna som avslutning på lektionen för att snabbt få syn på hur undervisningen har fungerat och vad eleverna har lärt sig. På lågstadiet får eleverna till exempel visa med tumme upp eller ned vad de tycker om lektioner och arbetsuppgifter. I enstaka fall sker även utvärdering i samband med avslutat arbetsområde. Granskningen visar att lärarna, på olika sätt och med olika grad av regelbundenhet, efterfrågar elevernas synpunkter på undervisningen. Det finns dock inga gemensamma riktlinjer på skolenheten, utan det är upp till varje enskild lärare att utvärdera undervisningen.

Motivation, förväntningar och anpassningar

Det varierar i vilken utsträckning lärarna anpassar undervisningen till aktuell elevgrupp samt utmanar och ger eleverna tillräcklig stimulans för att de ska känna motivation för skolarbetet. Såväl Skolinspektionens enkät från 2023, för elever i årskurs 8, som inskickad dokumentation visar att flera elever saknar motivation för skolarbetet. Av

inskickad dokumentation framgår att det finns faktorer i undervisningens utformande som påverkar det. Rektorn har identifierat att den undervisning som på skolenheten präglas av tydlig lektionsstruktur, relationellt förhållningssätt samt lärande genom samtal och samarbete i grupper är framgångsrik. Av genomförda lektionsobservationer framgår att det i hög utsträckning bedrivs en sådan undervisning på låg- och mellanstadiet medan det sker i lägre utsträckning på högstadiet. Som tidigare nämnts pågår därför på skolenheten ett utvecklingsarbete i syfte att utveckla den differentierade undervisningen och stärka ledarskapet i klassrummet.

Det varierar i vilken utsträckning lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas olika behov. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna på låg- och mellanstadiet får arbeta med uppgifter på olika nivåer. Även om eleverna arbetar med samma uppgifter får de göra det på olika sätt och i olika tempo. När eleverna arbetar i grupper är lärarna noga med att sätta samman grupperna så att alla elever utmanas på rätt nivå. I undervisningen används såväl visuella som fysiska hjälpmedel så som exempelvis stödstrukturer, timer och bildstöd. Även digitala hjälpmedel finns att tillgå så att eleverna exempelvis kan lyssna på texter. De elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling utmanas av lärarna i sitt skrivande och i sina resonemang. Vidare framgår att det finns ett tillåtande klassrumsklimat där eleverna uppmuntras och tillåts att misslyckas. När det gäller högstadiet framgår det av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan att lärarna har kommit olika långt i arbetet med att anpassa undervisningen till elevernas olika behov. Det framgår att lärarna gör olika typer av anpassningar för elever som riskerar att inte nå målen, men att de mer sällan utmanar elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling. Även genomförda lektionsobservationer visar flera exempel på att undervisningen bedrivs på en nivå där flera elever inte får tillräcklig utmaning och stimulans, vilket leder till att de stör undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen på högstadiet behöver anpassas så att den både till innehåll och arbetssätt utmanar och stimulerar alla elever samt motiverar eleverna att lära.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på högstadiet bara delvis anpassas till aktuell elevgrupp och till elevernas enskilda behov. Granskningen visar visserligen att

lärarna på högstadiet gör olika typer av anpassningar, men att dessa främst riktas till elever som riskerar att inte nå målen och att undervisningen delvis bedrivs på en nivå där eleverna inte får tillräcklig utmaning och stimulans.

Av 3 kap. 2§ skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare framgår att elever som lätt uppfyller de betygskriterier som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna på högstadiet på ett strukturerat sätt diskuterar och tillsammans hittar strategier och konkreta arbetssätt för att utveckla undervisningen så att den utmanar och stimulerar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Detta arbete kan med fördel ske inom ramen för skolenhetens befintliga utvecklingsarbete med differentierad undervisning och ledarskap i klassrummet. Lärarna behöver vara medvetna om att lärares relationer med och attityder till elever påverkar elevernas inställning till skolan och lärandet. Det är också viktigt att lärarna tror på elevernas förmåga och kommunicerar höga, men realistiska förväntningar på eleverna. Utan tillräcklig utmaning och stimulans finns en risk att eleverna inte känner motivation för skolarbetet. Undervisningen bör därför planeras så att eleverna utmanas på en nivå som ligger strax ovanför deras nuvarande förmåga. På så sätt kan elevernas motivation öka och därmed också möjligheten för dem att nå målen. Undervisningen ska med andra ord anpassas utifrån elevernas olika förutsättningar och kunskaper, och samtidigt ha en sådan svårighetsgrad att den stimulerar och utmanar alla elever att nå sin fulla potential.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområden finns.

Trygghet

Det finns ett medvetet och gemensamt arbete med att skapa trygghet på skolenheten. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter samt av inskickad dokumentation framgår att det bedrivs ett främjande och förebyggande arbete, bland annat genom att personal finns tillgänglig bland eleverna under hela skoldagen, både inomhus och utomhus. På låg- och mellanstadiet finns trivselledare som ordnar rastaktiviteter och för högstadiets elever fyller skolenhetens café en viktig funktion. Där finns alltid personal närvarande, dels har lärarna avsatt tid i schemat för att cirkulera bland eleverna, dels bemannar personal från Team Förebygg i Eskilstuna vissa raster. På skolenheten pågår också ett samarbete med Ung Fritid Eskilstuna. Samarbetet innebär att ungdomsledare besöker elever i årskurs 7, samtalar och genomför övningar med dem kring normer och värden, kränkningar på nätet, olika typer av våld samt hur våld kan förebyggas. Vidare framgår att personalen lägger stor vikt vid att bygga relationer med eleverna. All personal samarbetar exempelvis kring bemötande och det finns ett gemensamt förhållningssätt som innebär att alla tar ansvar för alla elever och agerar omgående när någonting händer.

Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs och följs upp på olika sätt. Av intervju med rektorn samt av inskickad dokumentation framgår att eleverna besvarar olika enkäter innehållande frågor om bland annat trygghet och trivsel. Skolenhetens egen enkät genomförs två gånger per termin och kombineras med trygghetsvandringar. I samband med trygghetsvandringarna genomförs även samtal med elever, så kallade elevdialoger som sker i fokusgrupper. Elevernas upplevelse av trygghet följs även upp i utvecklings- och hälsosamtal samt via dokumenterade kränkningsanmälningar. Resultaten från enkäter, samtal och trygghetsvandringar följs upp i flera olika forum och visar att eleverna överlag känner sig trygga på skolenheten, men att det finns områden där otrygghet förekommer. Fotbollsplanen och omklädningsrummen är exempel på sådana platser. Dessutom förekommer en hel del så kallat skojbråk i korridorerna.

Utifrån vad kartläggning och analys visar vidtar rektorn åtgärder för att ytterligare stärka elevernas upplevelse av trygghet. Av intervjuer med rektorn och elevhälsans representanter samt av inskickad dokumentation framgår att området runt fotbollsplanen har utökats med fler rastvärdar och att det finns ett schema för användningen av fotbollsplanen. Vidare framgår att det numera finns bås samt låsbara dörrar i omklädningsrummen. På låg- och mellanstadiet finns även fler vuxna närvarande i omklädningsrummen och på högstadiet har en ny rutin införts som innebär att eleverna lämnar in sin mobiltelefon i samband med idrottslektionerna. Vidare framgår att det är nolltolerans mot skojbråk och att all personal är skyldig att agera omgående när någonting händer.

Studiero och lugn miljö

Vid skolenheten bedriver personalen ett samlat arbete med att skapa studiero, och eleverna är delaktiga i det arbetet. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsans representanter samt av inskickad dokumentation framgår att lärarna använder både skolutvecklingstid och arbets- eller ämneslagstid till att diskutera studiero och till att försöka hitta ett gemensamt förhållningssätt när det gäller ordning och struktur i klassrummen. Diskussionerna handlar exempelvis om vikten av att skapa relationer med eleverna, att ha en tydlig lektionsstruktur och fasta rutiner samt att anpassa undervisningen utifrån aktuell elevgrupp. Även det pågående kollegiala arbetet med att få fler pojkar att lyckas i skolan inkluderar diskussioner om studiero. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever att det finns klassrumsregler som utformas tillsammans med eleverna. Lärarna samtalar även med eleverna om vad studiero innebär och vilket klassrumsklimat som är önskvärt.

Det varierar i vilken utsträckning undervisningen präglas av studiero. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsans representanter framgår att uppföljning och analys visar stora skillnader i studiero mellan å ena sidan låg- och mellanstadiet och å andra sidan högstadiet. Även Skolinspektionens enkät från vårterminen 2023 visar relativt stora skillnader i upplevd studiero mellan elever i årskurs 5 och 8. Av intervju med rektorn framgår att elevernas avsaknad av motivation påverkar studieron på högstadiet negativt. En annan faktor är att ledarskapet i klassrummet skiljer sig åt mellan olika lärare. Rektorn har bland annat uppmärksammat att det finns skillnader mellan hur lärare bemöter eleverna och i vilken utsträckning de lyckas skapa bra relationer med eleverna. Den bild som rektorn ger av ledarskapet i klassrummet framträder även i de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört på högstadiet. Observationerna visar också flera exempel på elever som stör ordningen i klassrummet och bidrar till att andra elever inte ges möjlighet att koncentrera sig på skolarbetet i tillräckligt hög grad.

Utifrån uppföljning och analys vidtas åtgärder för att förbättra studieron, men resultatet av åtgärderna har ännu inte haft tillräckligt god effekt. Av intervjuer med rektorn, lärare och representanter för elevhälsan framgår att det just nu pågår riktade insatser mot två klasser på högstadiet. En observatör från förvaltningen har genomfört lektionsbesök och har därefter haft samtal med lärarna om hur de kan förändra undervisningen. Samtliga lärare på skolenheten har fått ta del av återkopplingen i syfte att höja kvaliteten i undervisningen på hela skolenheten. Vidare har en elevassistent kopplats till aktuella elevgrupper och berörda lärare får stöd av speciallärarna. I arbetslagen förs även diskussioner om hur klassrummen ska möbleras, vilka platser eleverna ska ha samt hur eleverna ska gå in i klassrummen. De lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört visar dock, trots vidtagna åtgärder, att det

återkommande finns elever som ägnar sig åt annat än skolarbete och stör undervisningen i klassrummet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna på högstadiet utforma strategier som främjar en god studiemiljö samt vidta ändamålsenliga åtgärder för att förbättra studieron för eleverna.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på högstadiet inte är utformad på ett sätt som ger alla elever möjlighet att arbeta ostört under lektionerna. Granskningen visar visserligen att det finns forum där lärarna tillsammans diskuterar gemensamma arbets- och förhållningssätt, men att de åtgärder lärarna vidtar i klassrummet inte har önskad effekt.

Av 5 kap. 3§ skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 319-320) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever och lärare eller annan personal och även med elevens vårdnadshavare om de gemensamma värdena som ska gälla. Vidare framgår att det förebyggande arbetet är centralt. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet är grunden för en utvecklande studiemiljö. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa studiero i skolan.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar hur de kan utforma undervisningen på högstadiet för att skapa studiero för eleverna. Diskussionerna kan med fördel ske inom ramen för skolenhetens befintliga utvecklingsarbete, men ta avstamp i ett större fokus på hur undervisningen bedrivs och anpassas till elevernas olika förutsättningar och kunskapar. Det är viktigt att undervisningen utmanar och stimulerar eleverna så att de känner motivation och engagemang för skolarbetet. I annat fall riskerar eleverna att bli ofokuserade och störa undervisningen. Detta ställer krav på tydligt ledarskap, didaktisk kompetens och en förmåga att som lärare skapa goda relationer med eleverna. Det är också viktigt att involvera eleverna i arbetet med studiero. Det kan till exempel handla om att skapa

enighet om vad som kännetecknar en god studiemiljö, hur eleverna faktiskt upplever studieron, hur undervisningens innehåll och genomförande påverkar studieron samt vilka åtgärder som ska vidtas när elever stör ordningen i klassrummet. Utifrån en gemensam grund kan sedan lärarna använda olika metoder och anpassningar med hänsyn till aktuell elevgrupp. Gemensamma strategier och förhållningssätt är dock centralt för att skapa tydlighet för eleverna och trygghet för lärarna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömningar och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg samt säkerställer att lärarna använder olika metoder för likvärdig bedömning och betygssättning. Av intervjuer med rektorn och lärare samt av inskickad dokumentation framgår att det finns avsatt tid för lärarna att samverka kring bedömning av Skolverkets obligatoriska bedömningsstöd och nationella prov. Dessutom finns avsatt konferenstid i slutet av varje termin, i samband med betygssättning. I övrigt delar lågstadiets respektive mellanstadiets lärare arbetsrum och på högstadiet sitter ämneslärarna tillsammans, vilket skapar goda förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och lärarna att de nationella proven rättas gemensamt och att vissa delprov även avidentifieras. Flera lärare använder dessutom gamla nationella prov för att diskutera elevexempel och olika bedömningsnivåer utifrån dem. Vidare använder lärarna kartläggningmaterial samt Skolverkets olika bedömningsstöd. Granskningen visar att lärarna visserligen använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar, men det varierar i vilken utsträckning exempelvis sambedömning sker.

Diskussion och analys av lärarnas bedömningar och betyg

Rektorn analyserar till viss del eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn följer upp vissa skillnader mellan resultat på nationella prov och betyg. Rektorn har identifierat avvikelser i några ämnen och ser att dessa har minskat över tid. Av intervjuerna

framgår dock att rektorn inte har identifierat eller analyserat skillnaderna mellan pojkars och flickors slutbetyg i relation till resultaten på de nationella proven. Nationell statistik från vårterminen 2023 visar exempelvis att 25 procent av flickorna fick ett lägre slutbetyg än provbetyg i ämnet engelska. Motsvarande värde för pojkarna var 44 procent. Statistiken visar även att det tidigare läsår, i flera ämnen, varit relativt stora skillnader mellan pojkars och flickors slutbetyg i förhållande till provbetyg. Vidare framgår att rektorn har identifierat att lärarna inte utnyttjar hela den tregradiga bedömningsskala som används på skolenheten vid omdömen av elevernas kunskaper i årskurs 4. Inte heller i årskurs 7 används samtliga betygssteg. Utifrån de avvikelser som rektorn identifierar för rektorn diskussioner med lärarna om deras bedömningar och betygssättning. I vissa fall begär även rektorn in en skriftlig motivering till betygssättningen från enskilda lärare. Av intervju med rektorn framgår att avvikelserna bland annat beror på att lärarna vid tidpunkten för bedömning eller betygssättning ännu inte hunnit få ett tillräckligt brett bedömningsunderlag samt att de nationella proven inte prövar samtliga betygskriterier.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver fördjupa analysen av avvikelser i lärarnas bedömningar och betyg.

Skolinspektionen bedömer att rektorn bara till viss del analyserar eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och betyg. Granskningen visar att det i vissa ämnen finns stora avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg. Rektorn har identifierat en del av dessa och diskuterat orsaker till avvikelserna med berörda lärare. Analysen är dock begränsad och omfattar exempelvis inte orsaker till varför avvikelserna är olika stora för flickor respektive pojkar.

Av 1 kap. 9§ skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. Vidare anges i 3 kap. 14§ skollagen att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning (SKOLFS 2022:417 s. 46) framgår att rektorn tillsammans med lärarna bör följa upp betyg inom skolenheten så att det vid behov blir möjligt att sätta in insatser som skapar förutsättningar för mer rättvisande och likvärdiga betyg. Rektorn bör även följa upp

hur betyg och resultat från nationella prov förhåller sig till varandra inom skolenheten och analysera avvikelser. Vidare framgår (s. 48) att rektorn har ett särskilt ansvar för att främja en rättssäker betygssättning. Det är därför centralt att rektorn följer upp betygen och betygssättningen på skolenheten. Detta är en del av det systematiska kvalitetsarbete som rektorn leder. Det är också viktigt att skolenheten har rutiner för att analysera betyg och nationella provbetyg för att säkerställa att betygen är så rättvisande som möjligt och att resultaten från de nationella proven särskilt har beaktats. Om det framkommer att det finns avvikelser mellan betyg och provbetyg är det av vikt att rektorn följer upp vad avvikelserna kan bero på och om de är motiverade eller inte. Rektorn kan då behöva få mer information från lärarna om orsakerna till avvikelserna.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn fördjupar sin analys av lärarnas bedömningar och betygssättning. I de fall rektorn identifierar avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning, exempelvis mellan resultat på nationella prov och terminsbetyg, bör rektorn göra en fördjupad analys av orsakerna till avvikelserna. En sådan analys bör även omfatta orsaker till varför avvikelserna eventuellt är olika stora för flickor respektive pojkar.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Lundquist

X Cecilia Johansson

Föredragande
Signerat av: Cecilia Johansson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Jenny Töredal och Ingela Åkerman Jansson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 9 lektionsobservationer.
- 3 gruppintervjuer med elever.
- 3 gruppintervjuer med lärare.
- 1 gruppintervju med representanter för skolenhetens elevhälsa.
- 1 intervju med rektorn och biträdande rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 16-18 januari 2024. Besöket genomfördes av utredarna Cecilia Johansson, Jenny Töredal och Ingela Åkerman Jansson.

Skiftingehus i Eskilstuna kommun är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1-9. Vid skolenheten finns även två fritidshem samt öppen fritidsverksamhet för elever i årskurs 4-6. I denna granskning ingår dock endast årskurserna 1-9. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolenheten 492 elever i årskurs 1-9, fördelade på 21 klasser. Skiftingehus leds av en rektor och en biträdande rektor.